

Monmouthshire Select Committee Minutes

**Meeting of Pwyllgor Perfformiad a Throsolwg held at Council Chamber, County Hall, The Rhadyr
USK on Dydd Mawrth, 15fed Gorffennaf, 2025 at 10.00 am**

Councillors Present

County Councillor Alistair Neill, (Chair)
County Councillor Rachel Buckler (Vice Chair)

County Councillors: Jill Bond, John Crook,
Steven Garratt, Meirion Howells, M. Newell,
Paul Pavia, Peter Strong

Also in attendance County Councillors:
Ben Callard, Cabinet Member for Resources and
Mary Ann Brocklesby, Leader of the Council

Officers in Attendance

Hazel Ilett, Rheolwyr Craffu
Robert McGowan, Swyddog Polisi a Chraffu
Peter Davies, Prif Swyddog, Adnoddau
Jane Rodgers, Pennaeth Gwasanaethau Plant
Matthew Gatehouse, Pennaeth Polisi a
Llywodraethiant
Richard Jones, Rheolwr Perfformiad a Dirnadaeth
Data
Jonathan Davies, Rheolwr Cyllid Cyfrifeg Canolog
Hannah Carter, Dadansoddwr Perfformiad
Craig O'Connor, Pennaeth Cynllunio
Gemma Ellis, Ardal Interim Head of Procurement
Tyrone Stokes, Rheolwr Cyllid
Stacey Jones, Uwch Gyfrifydd
Sian Hayward, Rheolwr Digidol a Thechnegol
Cath Fallon, Pennaeth Economi a Menter
Nikki Wellington, Rheolwr Cyllid
Nicholas Keyse, Rheolwr Datblygu Stadau

APOLOGIES: Ddim

1. Ymddiheuriadau am absenoldeb

Nid oedd unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. Datganiadau o Fuddiant

Nid oedd unrhyw Ddatganiadau o Fuddiant.

3. Fforwm Agored i'r Cyhoedd

Na.

4. Alldro monitro refeniw a chyfalaf

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Ben Callard yr adroddiad ac atebodd gwestiynau'r Aelodau ynghyd â Jonathan Davies, Peter Davies, Matt Gatehouse, Debra Hill-Howells a Nicola Wellinto.

- *Sut fydd y Cyngor yn lliniaru'r risg strwythurol hirdymor o'r gorwariant parhaus mewn gofal cymdeithasol a thai?*

Mae'r Cyngor yn gweithio ar ail-alluogi a rheoli llwybrau galw i wella ansawdd bywyd a lleihau baich ar yr Awdurdodau Lleol. Mae cydnabyddiaeth nad yw targedau arbedion mewn gofal cymdeithasol wedi'u cyrraedd yn llawn bob amser oherwydd cynnydd yn y galw a'r cymhlethdod, yn ogystal â chwyddiant. Mae'r Cyngor yn parhau i weithio ar yr heriau hyn, gan gydnabod cyfrifoldebau statudol a ffactorau allanol sy'n effeithio ar y galw.

- *Adroddir am lithriad cyfalaf sylweddol. Pa fesurau ydym ni'n eu defnyddio i liniaru hyn?*

Mae lithriad cyfalaf yn bennaf oherwydd hysbysiadau grant hwyr a rhai problemau cynllunio. Mae'r Cyngor yn gweithio gyda deiliaid cyllideb a chontractwyr allanol i wella cynllunio a chyflawni, ond mae'n cydnabod bod cynlluniau cyfalaf yn aml-flwyddyn ac yn destun newid.

- *Pa sicrwydd y gellir ei roi i'r risg o ddibynnu'n helaeth ar grantiau untro?*

Mae dibyniaeth ar gyllid grant yn sylweddol, ond mae hysbysiadau hwyr yn gwneud cynllunio'n anodd. Byddai'r Cyngor yn elwa o wybodaeth grant gynharach a mwy sicr er mwyn cynllunio a defnyddio cronfeydd yn fwy effeithiol. Mae deialog barhaus gyda Llywodraeth Cymru ynghylch symud rhywfaint o gyllid grant i gyllid refeniw craidd. Yn gyffredinol, mae deialog adeiladol gyda Llywodraeth Cymru ynghylch dylunio a chyllido grantiau, ond mae ansicrwydd yn parhau ynghylch dulliau cyllidebol yn y dyfodol. Mae'r Cyngor yn gweithio i sicrhau bod ei fuddiannau'n cael eu diogelu, yn enwedig o ran grantiau rheolaidd sy'n tanysgrifio costau craidd.

- *A yw cost wirioneddol gofal cymdeithasol wedi'i thangynrychioli yn ein cyllideb?*

Mae'r Cyngor wedi dysgu o dargedau diwygio uchelgeisiol y gorffennol mewn gofal cymdeithasol, a arweiniodd at orwariant pan na wireddwyd arbedion yn llawn. Mae'r blynyddoedd diwethaf wedi gweld rhywfaint o welliant, gydag arwyddion cynnar bod gorwariant a ragwelwyd yn lleihau, gan adlewyrchu cynnydd mewn diwygio a rheoli cyllideb.

- *Beth yw effaith costau Yswiriant Gwladol cynyddol ar gyllideb y Cyngor, gan gynnwys ysgolion, a pha fesurau lliniaru sydd ar waith?*

Mae'r cynnydd mewn Yswiriant Gwladol yn bwysau cost. Darparwyd rhywfaint o gyllid ychwanegol ond nid oedd yn talu'r rhwymedigaeth lawn. Gosodwyd cronfa wrth gefn yng nghyllideb y llynedd i liniaru'r risg hon.

- *Beth sy'n cael ei wneud ynglŷn ag ôl-ddyledion yn y Dreth Gyngor ac adennill dyledion, o ystyried y diffyg symudiad mewn ôl-ddyledion sy'n weddill?*

Mae amryw o resymau dros ôl-ddyledion, nid pob un oherwydd gwrthod talu (e.e., achosion profiant). Mae ôl-ddyledion treth gyngor a dyled gofal cymdeithasol wedi cynyddu ar ôl y pandemig, gan adlewyrchu tueddiadau cenedlaethol. Mae'r Cyngor yn defnyddio'r Cynllun Gostyngiadau Treth Gyngor i gefnogi'r rhai mewn angen ac mae'n canolbwyntio ar ymdrechion adfer. Bu cynnydd hefyd mewn disgowntiau ac eithriadau, gan symud tuag at gyfartaledd Cymru. Mae'r tîm gwasanaethau a rennir yn gweithio i gefnogi trethdalwyr a sicrhau mesurau adfer cadarn. Mae'r Cyngor yn cynnal cyfradd gasglu hirdymor uchel (dros 99%), er bod oedi mewn profiant wedi effeithio ar gyfraddau yn ystod y flwyddyn. Mae Llywodraeth Cymru yn adolygu Cyngor a deddfwriaeth i gefnogi gorfodi a chefnogaeth briodol i'r rhai mewn amgylchiadau heriol.

- *A ddylai materion profiant ddylanwadu'n sylweddol ar ôl-ddyledion y Dreth Gyngor, o ystyried bod profiant yn ffactor cyson? A yw'r prif ffactorau sy'n effeithio ar ôl-ddyledion yn fwy tebygol o fod yn gysylltiedig â'r gallu i dalu, neu osgoi talu?*

Mae oedi wrth gasglu taliadau dros y blynyddoedd diwethaf wedi effeithio ar gyfraddau casglu, gan ei gwneud hi'n cymryd mwy o amser i gasglu taliadau nag o'r blaen. Mae hyn wedi effeithio ar gyfraddau casglu yn ystod y flwyddyn. Mae hyd y broses gasglu wedi cynyddu o dri i chwe mis i fwy fel deuddeg i bedwar mis ar hugain mewn llawer o achosion, sydd wedi cyfrannu at yr oedi wrth gasglu.

- *A allwch chi roi dadansoddiad o ble mae swyddi gwag staff wedi bod yn wag dros y cyfnod hiraf ar draws y Cyngor, pa mor hir y mae'r swyddi hyn wedi aros heb eu llenwi, a yw pob swydd wag yn dal yn hanfodol, a beth sy'n cael ei wneud i fynd i'r afael â risgiau i barhad gwasanaeth? Pa mor gynaliadwy yw'r defnydd presennol o rewi swyddi gwag, a beth yw'r goblygiadau ar gyfer ansawdd gwasanaeth, morâl staff, a chapasiti sefydliadol yn y dyfodol?*

Nid oes data penodol ar gael yn ystod y cyfarfod ynghylch pa gyfarwyddiaethau sydd â'r nifer fwyaf o swyddi gwag, ond mae'n debygol o fod yn gymesur â maint y gyfarwyddiaeth (e.e., mwy ym maes iechyd a gofal cymdeithasol). Mae'r Cyngor wedi codi'r trothwy ar gyfer recriwtio, gan ei gwneud yn ofynnol i reolwyr lefel uwch adolygu'r swyddi gwag i benderfynu a ddylid llenwi swyddi gwag. – **CAM GWEITHREDU: sicrhau'r data a'i rannu gyda'r Pwyllgor**

Nid y bwriad yw cadw swyddi gwag yn barhaol; os nad oes angen rôl mwyach, dylid newid y strwythur. Os y bwriad yw ail-recriwtio pan fydd amodau'n caniatáu, cedwir swyddi gwag dros dro. Caiff pob swydd wag ei hasesu yn erbyn meini prawf a osodir gan y tîm arweinyddiaeth strategol, gan gynnwys iechyd a diogelwch a risg i ddefnyddwyr gwasanaeth. Mae cyfarwyddiaethau'n adolygu swyddi gwag, a chaiff yr holl recriwtio ei gymeradwyo gan uwch reolwyr. Nod y broses yw osgoi niwed neu risg diangen i gymunedau ac mae'n annog atebion creadigol ar gyfer darparu gwasanaethau.

- *Sut mae'r trothwy uwch ar gyfer recriwtio yn effeithio ar ddarparu gwasanaethau rheng flaen? Sut mae'r cydbwysedd yn cael ei gynnal rhwng cyfyngiadau ariannol a'r angen i ddarparu gwasanaethau hanfodol?*

Mae cyfarwyddwyr o fewn eu gwasanaethau yn y sefyllfa orau i farnu effaith dal swyddi gwag ar wasanaethau rheng flaen. Mae angen cydbwysu'r effaith leiaf ar wasanaethau wrth gyflawni adferiad cyllidebol. Gosodwyd meini prawf ar lefel y tîm arweinyddiaeth strategol i asesu swyddi gwag, gan gynnwys risgiau iechyd a diogelwch a lles unigolion. Mae pob tîm rheoli cyfarwyddiaeth yn ystyried y meini prawf hyn cyn i uwch reolwyr gymeradwyo swyddi gwag, gan sicrhau nad yw gwasanaethau hanfodol yn cael eu heffeithio'n ormodol.

- *Y gorwariant o £555,000 ar gludiant teithwyr – a yw hyn yn ymwneud â gwasanaethau bysiau rheolaidd neu gludiant rhwng y cartref a'r ysgol, a beth ellir ei wneud i liniaru'r costau hyn?*

Mae'r gorwariant yn ymwneud â chludiant rhwng y cartref a'r ysgol, nid bysiau cyhoeddus. Mae costau wedi codi oherwydd nifer cynyddol o ddysgwyr a chostau gweithredwyr uwch. Mae angen ail-dendro'n gyflym neu gael sylw mewnol ar gyfer trosglwyddo contractau yn ôl. Mae

llwybrau a meintiau cerbydau yn cael eu hadolygu'n barhaus i reoli amrywiadau a dysgwyr newydd.

- O ran diffygion ysgolion, sut mae'r Cyngor yn gweithio gydag ysgolion i ddod o hyd i arbedion, yn enwedig o ran athrawon cyflenwi, ac a oes ymdrechion i leihau dibyniaeth ar asiantaethau?*

Rhaid i ysgolion sydd mewn diffyg gynhyrchu cynlluniau adfer, sy'n cael eu monitro a'u cefnogi gan dimau cyllid, adnoddau dynol a gwella ysgolion. Anogir ysgolion i gyflogi staff yn uniongyrchol ar gyfer darpariaeth hirdymor (e.e., absenoldeb mamolaeth) yn hytrach na defnyddio asiantaethau. Mae fframwaith staff asiantaethau Llywodraeth Cymru, ac mae ysgolion wedi gofyn i'r Cyngor archwilio modelau staff cyflenwi amgen, fel cronfa a reolir gan y Cyngor.

- Mae 15 o ysgolion mewn diffyg ariannol ac mae'r diffyg cyffredinol wedi tyfu o tua £1 miliwn i ychydig dros £4 miliwn. A yw'r cynlluniau adfer ar gyfer yr ysgolion hyn yn gwtio tuag at sefyllfa well eleni?*

Pan fydd ysgol yn mynd i ddiffyg, mae'n ofynnol iddynt greu cynllun adfer. Mae sawl ysgol eisoes yn ail flwyddyn eu cynlluniau adfer ac yn gwneud cynnydd. Nododd fod amseriad newidiadau staff, sydd fel arfer yn dechrau ym mis Medi, yn golygu mai dim ond saith mis o arbedion a welir yn y flwyddyn gyntaf. Felly, er y gall y sefyllfa waethgu i ddechrau, disgwylir gwelliannau dros amser wrth i effaith lawn y cynlluniau adfer gael ei gwireddu.

- A yw addysgu cyflenwi yn dal i fod yn bwysau cost, ac a allwn ni gyflogi athrawon yn uniongyrchol yn hytrach na thrwy asiantaethau?*

Anogir ysgolion i gyflogi staff yn uniongyrchol ar gyfer swyddi gwag hirdymor, fel absenoldeb mamolaeth, er mwyn sicrhau cysondeb a lleihau costau. Bu archwiliad diweddar ynghylch staff cyflenwi, ac mae ysgolion wedi gofyn i'r Cyngor edrych ar ffyrdd eraill o ddarparu staff cyflenwi, fel creu cronfa o staff cyflenwi a gyflogir gan y Cyngor. Byddai hyn yn helpu i leihau dibyniaeth ar asiantaethau ac o bosibl yn lleihau costau.

- Sut mae'r Cyngor yn penderfynu ar yr angen am swydd yn erbyn dal swydd wag? A yw ymarfer mapio prosesau wedi'i gynnal ar gyfer pob gwasanaeth i benderfynu ar y lefelau adnoddau cywir, ac a yw'r canlyniadau ar gael?*

Mae gan y Cyngor set glir o feini prawf ar gyfer gwerthuso swyddi gwag, sy'n cynnwys ystyried risgiau iechyd a diogelwch a lles unigolion. Caiff pob swydd wag ei hadolygu gan dimau rheoli cyfarwyddiaethau a'i llofnodi gan uwch Swyddogion. Er nad oes ymarfer mapio proses ganolog ar gyfer pob gwasanaeth, cynhelir adolygiadau a gwerthusiadau rheolaidd ar lefel y gwasanaeth i sicrhau bod y gweithlu o'r maint cywir. Gwneir ailstrwythuro a newidiadau yn ôl yr angen i wneud y gorau o ddarparu gwasanaethau.

Crynodeb y Cadeirydd:

Cytunodd y Pwyllgor ar yr argymhellion a chynigiwyd yr adroddiad.

5. Strategaeth Ariannol Tymor Canolig

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Ben Callard yr adroddiad ac atebodd gwestiynau'r Aelodau gyda Jonathan Davies a Peter Davies.

- O ran y diffyg o £20m am 2 flynedd o hyn ymlaen, y llynedd roedden ni'n edrych ar £12.2m ar gyfer eleni – felly o gymharu pethau, mae'r diffyg wedi cynyddu'r flwyddyn nesaf i £13.6m ac roedd y diffyg cronus tymor canolig y llynedd yn £34.7m ac mae hynny bellach yn £38m – ai dyna'r niferoedd cymharol perthnasol?*

Mae'r ffigurau cymhariaeth yn gywir. Mae'r ffigurau'n cynrychioli asesiad ar adeg benodol ac maent yn destun newid wrth i'r broses gyllidebol fynd rhagddi. Mae'r ffigurau'n darparu cyd-destun ar gyfer deall yr heriau ariannol a chynllunio ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf a'r tymor canolig.

- A yw'n gywir bod gan Sir Fynwy'r lefelau wrth gefn isaf yng Nghymru, ac a yw hyn yn destun pryder?*

Mae'r datganiad yn cyfeirio at adroddiad Archwilio Cymru o tua 18 mis i ddwy flynedd yn ôl, a nododd mai cronfeydd wrth gefn Sir Fynwy, fel cyfran o'i chyllideb referniw gyfan, oedd yr isaf yng Nghymru. Mae'r cyd-destun yn bwysig, gan fod cronfeydd wrth gefn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn y mae modd eu defnyddio a rhai nad oes modd eu defnyddio, gyda llawer wedi'u clustnodi ar gyfer gwasanaethau penodol. Mae Awdurdodau Lleol mewn gwahanol gamau yn eu taith buddsoddi mewn cronfeydd wrth gefn, sy'n effeithio ar lefelau eu cronfeydd wrth gefn. Felly, er bod y datganiad yn gywir, rhaid ystyried cyd-destun ac amgylchiadau penodol pob awdurdod.

GADAWODD Y CYNGHORYDD NEILL Y CYFARFOD, A CHYMERODD Y CYNGHORYDD BUCKLER YR AWENAU FEL CADEIRYDD.

- A oes gan y Cyngor ddigon o gynlluniau cynaliadwy i bontio'r diffyg cyllid a ragwelir?*

Cydnabyddir y rhagolygon pryderus ond mae'r Cyngor wedi llwyddo i liniaru pwysau yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae ganddo reolaethau a systemau cadarn, ac mae mewn sefyllfa dda i fynd i'r afael â heriau'r dyfodol. Mae'r Cyngor yn tybio £7.5 miliwn yn flynyddol ar gyfer pwysau galw a chwyddiant, ac mae rhaglenni trawsnewid parhaus a chynlluniedig ar draws gwasanaethau i fynd i'r afael â'r bwch cyllidebol.

Crynodeb y Cadeirydd:

Diolch i'r Aelod Cabinet a'r Swyddogion. Cynigiwyd yr adroddiad.

6. Strategaethau Galluogi (gan gynnwys Caffael)

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Ben Callard yr adroddiad. Atebodd Matt Gatehouse, Nick Keyse, Sian Hayward, Richard Jones Peter Davies a Gemma Ellis (Ardal) gwestiynau'r Aelodau.

- A yw 60% o ran boddhad staff yn sgil problem ddiwylliannol sylfaenol ac a yw'r pwysau cynyddol o swyddi gwag yn effeithio ar lesiant a datblygiad sgiliau staff?*

Darparodd arolwg staff diweddar linell sylfaen, ac mae'r camau gweithredu wedi cynnwys cydgrynhoi adnoddau lles a chynyddu ymgysylltu. Mae ymdrechion parhaus i wella cyfranogiad staff a datblygu sgiliau, gan gynnwys llwyfannau e-ddysgu newydd a rhaglenni newid, a bydd arolygon yn y dyfodol yn mesur cynnydd.

- A allwch chi egluro'r ffigurau a roddir ar gyfer y gwahaniaeth mewn cyflog rhwng dynion a menywod?*

Mae ffigurau'r bwlch cyflog yn cyfeirio at y gwahaniaeth mewn cyfraddau fesul awr, gyda'r gwahaniaethau cymedrig a chanolrifol yn 85 ceiniog a 49 ceiniog, yn y drefn honno. Er bod dynion a menywod yn cael eu talu'n gyfartal am yr un swydd, mae'r bwlch yn bodoli oherwydd mwy o ddynion mewn rolau â chyflog uwch a mwy o fenywod mewn rolau â chyflog is (e.e., gofal). Mae'r Cyngor yn gweithio i fynd i'r afael â hyn drwy ddatblygu gyrfa ac annog dewisiadau gyrfa ehangach.

- *Beth yw'r rheswm dros yr oedi yn natblygiad tai fforddiadwy yn Ysgol Gyfun Cil-y-coed a beth yw'r amserlen arfaethedig?*

Gwerthwyd y tir i Gymdeithas Tai Sir Fynwy, a fethodd â phenodi contractwr i ddechrau ond sydd wedi ail-dendro a phenodi un ers hynny. Y targed yw dechrau ar y safle erbyn diwedd yr haf, gydag ymrwymiad i fwrw ymlaen cyn gynted â phosibl.

- *O ran strategaeth ddigidol a data'r Cyngor, sut mae trawsnewid digidol yn cael ei ddefnyddio i wella effeithlonrwydd gweithredol, gwneud penderfyniadau sy'n seiliedig ar ddata, ymgysylltu â dinasyddion, a phrosesau caffael?*

Mae gwella aeddfedrwydd digidol a data yn dasg barhaus, gydag ymdrechion parhaus mewn meysydd gwasanaeth i wella galluedd digidol. Mae asesiad newydd wedi'i gynllunio ar draws partneriaid SRS (Blaenau Gwent, Torfaen, a Sir Fynwy) i sicrhau dull cydlynol. Bydd yr asesiad yn helpu i dargedu adnoddau'n effeithiol, ond mae gwaith eisoes ar y gweill i wella aeddfedrwydd digidol. Ni ddylai asesiadau aeddfedrwydd digidol arafu cynnydd ar fentrau digidol a data, yn enwedig o ystyried yr heriau ariannol sy'n wynebu'r Cyngor. Mae angen rhoi cyflymder i waith digidol a data, ac nid oes angen cwblhau pob asesiad aeddfedrwydd digidol/data cyn blaenoriaethu a symud ymlaen â phrosiectau allweddol.

Mae offer a systemau e-gaffael yn flaenoriaeth uchel oherwydd gofynion tryloywder newydd o'r Ddeddf Gaffael, sy'n gofyn am fwy o hysbysiadau a phrosesau digidol. Ar hyn o bryd, defnyddir "Gwerthwch i Gymru" a "Proactis" ar gyfer e-dendro, cyrchu, a rheoli contractau; bu rhai problemau cychwynnol gyda'r platfform digidol ond mae cydweithio parhaus â Llywodraeth Cymru ac awdurdodau eraill i ddatrys y rhain. Defnyddir Microsoft Forms ar gyfer dogfennau cwmpasu a llywodraethu i wella gweledd caffael. Er bod gwelliannau wedi'u gwneud, nid yw'r system gaffael ddigidol yn berffaith eto, ac mae'r tîm yn parhau i ymchwilio i atebion gwell a dysgu gan Awdurdodau Lleol eraill.

- *A oes Awdurdod Lleol penodol yn arwain ar hyn, a sut y bydd prosesau'n cael eu cydlynu?*

Bydd Sir Fynwy yn arwain y broses hon, gan ddefnyddio templed cyffredin i nodi bylchau sgiliau a llywio buddsoddiad. Bydd yr asesiad yn cael ei integreiddio i gynllunio busnes, gyda'r nod o gefnogi ailgynllunio gwasanaethau, effeithlonrwydd, a defnydd gwell o ddata ar gyfer gwneud penderfyniadau.

- *Sut mae'r broses hunanasesu wedi esblygu dros y 3 blynedd diwethaf, ac a oes ffyrdd eraill y gall y broses fod yn fwy soffistigedig fyth? Beth am feincnodi yn erbyn Awdurdodau Lleol eraill?*

Dyma'r flwyddyn gyntaf ar gyfer adroddiad hunanasesu strategaethau galluogi, sy'n cyd-fynd â hunanasesu ehangach yr awdurdod. Mae'r broses yn esblygu, gyda mwy o wybodaeth feincnodi wedi'i chynnwys yn y prif adroddiad hunanasesu lle mae data ar gael. Bydd meincnodi yn cael ei ystyried lle mae'n ystyrlon ac yn berthnasol, a bydd y broses yn parhau i gael ei mireinio i roi mwy o eglurder ar ganlyniadau ac effaith wrth i strategaethau gael eu gweithredu dros amser.

- *Pa ymdrechion sy'n cael eu gwneud i aros ar y trywydd iawn ar gyfer yr uchelgais Net Sero?*

Mae'r Cyngor yn adeiladu llinell sylfaen o dystiolaeth i gefnogi defnyddio cyllid grant allanol ar gyfer nodau pontio. Mae hyn yn cynnwys arolygon wedi'u costio ar gyfer datgarboneiddio'r amgylchedd adeiledig a datblygu achosion busnes ar gyfer cyllid grant. Mae'r Cyngor hefyd yn gweithio ar gynlluniau pontio fflyd ac yn cydweithio â Gwasanaethau Ynni Llywodraeth Cymru ar gyfer seilwaith gwefru cerbydau trydan. Mae'r Cyngor yn canolbwyntio ar wella casglu data o'r gadwyn gyflenwi i ddeall a lleihau allyriadau Cwmpas 3 yn well. Mae hyn yn cynnwys gweithio gyda chyflenwyr i gasglu data allyriadau carbon a chefnogi busnesau bach a chanolig trwy'r cyllid sydd ar gael.

- *A allem ni gynnal adolygiad i weld a yw'n cael ei ddefnyddio mor optimaidd ag y gallai? Beth yw'r nifer sydd wedi defnyddio'r offeryn "Gadewch i Ni Sgwrsio am Sir Fynwy"?*
- *Mae cyfyngiadau "Fy Sir Fynwy"; mae adolygiad ar y gweill i wella ei ddefnydd a'i integreiddio â systemau eraill. Mae angen newid ymddygiad a dolenni adborth cyson. Mae "Gadewch i Ni Siarad am Sir Fynwy" yn ei ddyddiau cynnar ac mae'n cael ei ddatblygu ymhellach, gyda diweddariadau i'w darparu gan Paul Sullivan (Pennaeth Cwsmeriaid, Cyfathrebu ac Ymgysylltu)*

Crynodeb y Cadeirydd:

Diolch i'r Aelod Cabinet a'r Swyddogion. Cafodd yr adroddiad ei gynnig

7. Hunanasesiad 24/25

Cyflwynodd Hannah Carter a'r Arweinydd Mary-Ann Brocklesby yr adroddiad. Atebodd Richard Jones a Craig O'Connor gwestiynau'r Aelodau.

- *Beth yw'r rhwystrau i gymryd prydau bwyd am ddim? A gynhyrchir prydau bwyd waeth a ydynt wedi cofrestru?*

Mae tua 72% o bobl sy'n cael prydau ysgol am ddim, ac mae'r Cyngor yn gweithio i wella hyn drwy amryw o gynlluniau. Mae'r Cyngor yn cydweithio â chydweithwyr Bwyd Cynaliadwy i ddarparu addysg bwyd mewn ysgolion.

- *A yw Dechrau'n Deg wedi cynyddu yng Nghil-y-coed? Sut ydym ni'n helpu pobl i gael pecynnau prydau bwyd? Beth yw'r rheswm dros y cynnydd mewn gwaharddiadau parhaol rhwng 2010-22? I ble mae'r myfyrwyr yn mynd a beth yw'r effaith ar ddysgu cymdeithasol ac emosïynol?*

Bydd angen darparu diweddariadau penodol ar Dechrau'n Deg, pecynnau prydau bwyd, ac eithriadau parhaol yn ysgrifenedig. – **CAM GWEITHREDU**

- *Beth yw'r mesurau o brosesau a rheoli prosiectau, nifer yr adolygiadau a gynhaliwyd gyda defnyddwyr, a'r asesiad o'r effaith ar drigolion?*

Mae fframwaith rheoli perfformiad y Cyngor yn cynnwys cynlluniau busnes gwasanaethau, mesurau perfformiad, a hunanasesiadau blynyddol i olrhain cynnydd a dysgu o ganlyniadau.

- A allai corff allanol – fel Archwilio Cymru neu swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol – ddilysu a yw'r data cywir yn cael ei gasglu a'r pethau cywir yn cael eu mesur? Efallai y gallem gynnal gweithdy cydweithredol gyda swyddfa'r Comisiynydd a gwahodd Swyddogion i ystyried yr awgrym hwn – gallai arweinyddiaeth o'r fath osod yr awdurdod fel esiampl ledled Cymru?*

Mae craffu allanol eisoes wedi'i ymgorffori yn y broses hunanasesu trwy gynnwys canfyddiadau gan reoleiddwyr fel AGC, Archwilio Cymru, ac Estyn. Yn ddiweddar, adolygodd Archwilio Cymru drefniadau rheoli perfformiad y Cyngor a chanfod eu bod yn gadarn, tra hefyd yn argymhell gwelliannau - megis adrodd gwell ar danberfformio - sydd wedi cael sylw yn yr adroddiad cyfredol. Yn ogystal, mae'r Cyngor yn paratoi ar gyfer asesiad perfformiad panel cyfoedion, a drefnwyd ar gyfer mis Chwefror, i gryfhau gwerthuso allanol ymhellach. Rydym yn croesawu'r syniad o weithio'n agosach gyda swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, gan nodi'r cyswllt da presennol a'r aliniad â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae cydweithio parhaus hefyd trwy rwydweithiau CLILC i wella rheoli perfformiad a rhannu arfer gorau.

- I egluro, a ystyriodd Archwilio Cymru ein hadroddiadau yn eu hadolygiad o reoli perfformiad?*

Ystyriodd Archwilio Cymru hunanasesiad y Cyngor fel rhan o'u hadolygiad o drefniadau rheoli perfformiad. Adroddwyd ar eu canfyddiadau i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, a chynigiodd y swyddog rannu'r adroddiad yn ehangach. Un argymhelliad allweddol oedd gwella sut mae tanberfformiad yn cael ei egluro – maes sydd wedi bod yn ffocws yn adrodd eleni.

Crynodeb y Cadeirydd:

Diolch i'r Arweinydd ac i'r Swyddogion. Cafodd yr adroddiad ei gynnig.

8. Cynllun Gwaith y Cyngor a'r Cabinet

Ailadroddodd y Cynghorydd Bond ei chais gan y Pwyllgor Lle i'r cynllun hwn gael ei ddiwygio i ddangos yn gliriach pa adroddiadau sydd eisoes wedi mynd i'r Cabinet/Cyngor, a pha rai sydd ar ddod o hyd. Sicrhodd y Swyddogion yr Aelodau fod y pwynt hwn wedi'i basio ymlaen i'r Gwasanaethau Democrataidd i ffurfio rhan o'r newidiadau cyffredinol sy'n cael eu gwneud i'r cynlluniwr.

9. Rhaglen Waith a Rhestr o Gamau Gweithredu Craffu Perfformiad a Throsolwg

Mae cyfarfod arbennig wedi'i ychwanegu ar 3ydd Rhagfyr, ac mae un arall yn cael ei drefnu ar gyfer mis Ionawr. Noder bod rhai o Gamau Gweithredu 3ydd Mehefin wedi'u hanfon at y Pwyllgor ers cyhoeddi'r agenda.

Nododd y Cynghorydd Pavia fod gormod o eitemau ar bob agenda, a bod angen gweithio drwy'r gyfrol hon o waith gyda'r Cadeirydd. Sicrhodd y Swyddogion yr Aelodau fod hyn eisoes yn rhywbeth y maent yn dymuno mynd i'r afael ag ef, a byddant yn trafod opsiynau gyda'r Cadeirydd cyn gynted â phosibl. – **CAM GWEITHREDU**

Nododd y Cynghorydd Bond y dylid ymdrin â'r eitem Grantiau yn ddelfrydol cyn y Gwanwyn fel bod posibilrwydd y bydd sylwadau'r Pwyllgor yn bwydo i strategaeth y flwyddyn nesaf. Bydd y tîm craffu yn trosglwyddo'r pwynt hwn i'r Swyddogion cyllid – **CAM GWEITHREDU**

10. I gadarnhau cofnodion cyfarfodydd blaenorol

Cadarnhawyd y cofnodion.

11. Dyddiad y Cyfarfod Nesaf: 23ain Medi 2025 am 10.00am

23ain Medi 2025 am 10.00am.

The meeting ended at **12.49 pm**